

Yttrande avs detaljplan för Bredsidan 10

KS 2023/00184

När Klimataktion här yttrar sig om planförslaget, gör vi det enbart utifrån klimataspekter. Vi avstår således från synpunkter kring estetik, boendekvalitet etc om vi inte ser att sådana aspekter till del har klimatrelation. Väsentligt för oss är att vi inte övervältrar problem på kommande generationer.

Vi delar upp våra synpunkter i tre huvuddelar; planupplägg, klimatanpassning, klimatförebyggande frågor, samt frågor om möjliga alternativ och avrundar med slutsatser.

1 Planupplägget

Planförslaget omfattar ett väldigt litet område, faktiskt bara en enda fastighet, vilket gör att det inte går att överblicka den framtida helheten. Enligt den nyligen antagna fördjupade översiktsplanen kommer flera angränsande områden att detaljplanläggas i närtid. Vi behöver en grönstruktur, vi behöver begränsa omfattningen av hårdgjorda ytor och vi behöver ha bra omhändertagande av dagvatten vid kraftiga regn/skyfall. Dessutom behöver trafiklösningar och gatunätets framtida utformning kunna överblickas och rimlighetsbedömas. En detaljplan måste omfatta ett mycket större område om goda framtida förhållanden ska kunna säkerställas.

2 Klimatanpassning

I planförslaget anges lägsta bjälklagshöjd till +3,5 meter. Som vi uppfattar saken är detta relaterat till tanken att byggnaderna ska klara en högsta vattennivå om +3,5 meter utan att påtagligt skadas. Detta måste ställas mot högsta vattennivå under byggnadernas livslängd. Som livslängd för ett bostadshus bör räknas hundra år eller mer, räknat från byggandet. Det innebär att 2130 års förhållanden i detta fall ska kunna klaras.

I de karteringar som gjorts har +3,61 meter angetts som högsta havsnivå år 2100. För att få en siffra för 2130 får man gissa via en extrapolering. Rimligtvis hamnar man då i intervallet +4 till +4,5 meter. Bebyggelsen kan skyddas med barriärer. En barriär i form av kajskydd är beslutad och har planerad finansiering. Detta skydd kommer dock inte att skydda upp till de här aktuella nivåerna och kan således inte tillgodoräknas i detaljplaneskedet. En yttre barriär finns på utredningsstadiet och med två alternativa lägen. I handlingarna har skissats det inre läget av denna barriär. För vår del bedömer vi att det yttre läget är mer realistiskt. Oavsett vilket så innebär denna typ av barriärer extrema kostnader, troligen överstigande 7 miljarder kronor. Finansiering saknas, liksom närmare planering. Bebyggelse som tillkommer år 2030 måste därmed klara de förhållanden som kan förväntas råda fram till år 2130 utan tillkomst av en yttre barriär. Något annat måste betraktas som ren spekulatio och knappast i linje med Plan- och Bygglagen.

Byggnaderna avses utföras med ett källarplan, innehållande garage. Om omgivande mark utföres väl dränerad, kommer grundvattennivån i en översvämningssituation att i allt väsentligt korrespondera med vattenytan ovan mark. Detta medför en mycket stor lyftkraft på huskropparna, liksom ett kraftigt upptryck på källargolvet. Detta medför att källarplanet måste utföras med en mycket kraftig betongkonstruktion och byggnaden som helhet måste rimligen utföras tung, trots att även pålning kommer att utföras.

Hur planerad byggnation kan påverkas av grundvattenströmmar kan inte bedömas av förslaget och det går heller inte att avgöra om byggnationen påverkar grundvattnets förhållanden till nackdel för befintlig bebyggelse. Troligen sker det en strömning mot Nissan från villabebyggelsen.

Såvitt vi kan bedöma är befintlig mark- och gatunivå i den närmaste omgivningen något över +2,5 meter. (Uppskattat med ledning av MSB:s översvämningskartor och bilagd grundvattenutredning.) Det innebär att den är nära översvämningskänslig redan i dagens klimatsituation. Det innebär att man måste utgå ifrån att översvämnningar blir allt mer frekventa och mer omfattande under den tid byggnaderna ska utnyttjas. Det framgår ingenstans något ställningstagande som pekar på att omgivande ytor ska höjas. Räddningstjänst måste kunna bedrivas i anslutning till planerad bebyggelse under dess livslängd. Med en högsta vattenyta år 2100 om +3,61 meter och under byggnationens senare livslängd om +4 - +4,5 meter måste man förvänta sig att området är oframkomligt i frekvent omfattning under den tid byggnaderna ska användas. Det innebär tydliga risker för liv och hälsa.

En dagvattenutredning har utförts och finns bilagd. I denna påpekas att garageinfarten är kritisk. Vi ser inte att den aspekten är löst. Nuvarande utformning av garagedfarten (såsom kan uttydas av ritning) innebär att den hamnar så lågt att garaget vid översvämnning blir en fälla för personer som vistas i garaget.

Dagvattenutredningen tillgodoräknar även den lågpunkt som ligger strax norr om planområdet. Emellertid tillhör den lågpunkten området H34, dvs ett område som avses detaljplanläggas. Det förefaller tveksamt att utgå ifrån den lågpunktens beständighet och även i dessa avseenden framstår det som en dålig handlingslinje att detaljplanlägga små delar var för sig inom det relativt sammanhängande område som enligt fördjupad översiktsplan avses bebyggas.

Såvitt vi kan förstå av dagvattenutredningen är avsikten att fördröja och rena det dagvatten som uppstår på fastigheten. Detta är en väldigt bra lösning. I näste steg sker avrinning till dagvattensystemet. Här kan man ana kommande svårigheter vid förändrat klimat, vilket dock inte ligger inom ramen för planförslaget.

3 Klimatpåverkan av planförslaget

Byggsektorn står för en betydande del av Sveriges klimatpåverkan. Dessa effekter tillkommer såväl under byggskedet som under byggnadernas användningstid. Det gäller att planera byggnationen så att mindre miljöstörande material kan användas, att byggnaderna får en lång livslängd och att energihushållningen under driftskedet är god.

Som tidigare anförts förutsätter planförslaget att byggnaden utföres markant tung. Parkeringsgaraget i källarplanet måste utföras i armerad betong och helheten måste vara så tung att byggnaden står på plats vid översvämnning. Armerad betong är det mest miljöstörande byggmaterial som kan väljas och här torde det behövas i stor omfattning. Det är svårt att tänka sig en mer klimatstörande byggmetod än den som följer av planförslaget.

Ett mycket bättre alternativ är att avstå från källarplan under nivå för grundvatten/översvämnningar och att utföra byggnader så långt möjligt i trä, vilket innebär att koldioxid inlagras i konstruktionen. Idag har det blivit allt vanligare att bygga stora byggnader i trä. Ett exempel på detta är Sara kulturhus i Skellefteå; ett 20 våningars hus som i sin konstruktion inlagrar 9 000 ton koldioxid, detta enligt egna uppgifter. Parkeringsfrågan kan lösas på flera sätt och synkroniseras med en helhetslösning på trafiken i området. Boverket har vägledningar om klimatsmart byggande. Vi har även noterat att det i den av kommunfullmäktige antagna Energi- och Klimatplanen framgår att byggsektorns klimatpåverkan ska minskas, med hänvisning till Boverket.

En del i arbetet för begränsning av byggsektorns klimatpåverkan är att värna om byggnaders livslängd. En byggnad ska kunna användas effektivt under 100 år eller mer. Planområdet är idag bebyggt och de befintliga byggnaderna torde vara cirka 70 år gamla. Detta innebär att de normalt sett har en betydande återstående livslängd. Om dagens byggnader inte är ändamålsenliga, bör i första hand en ombyggnad ske.

4 Slutsatser

Den lilla storleken på planområdet (en befintlig och bebyggd fastighet) gör att helheten av den kommande byggnationen i området inte kan överblickas.

Den aktuella marken är tveksamt lämplig att alls bygga på. Om den ska bebyggas krävs långtgående åtgärder för att byggnationen ska få en lång livslängd och för att säkerställa människors liv och hälsa. Plan- och Bygglagens regler är inte uppfyllda.

Planförslaget förutsätter en konstruktiv utformning av byggnationen som är markant klimatpåverkande. Frågan är om det ens går att välja en annars relevant utformning som är mer störande för klimatet. En detaljplan bör vara så utformad att byggande kan ske med god klimatprestanda. Planförslaget ligger här inte i linje med Plan- och Bygglagen, samt Boverkets anvisningar till denna.

Halmstad 2024-08-xx

Klimataktion Halmstad

Anders Bengtsson